SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 122. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 27, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го ЧЕРВНЯ 1992. Ч. 122. РІК XCIX.

СВЯТІШИЙ МСТИСЛАВ ПРИВІТАВ ПАТРІЯРХА ВАРФОЛОМІЯ

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — Як повідомляють з Патріяршої канцелярії, Святіший Мстислав, Патріярх Київський і всієї України, привітав окремим листом Вселенського Патріярха Варфоломія з нагоди його імении.

Патріярх УАПЦ Мстислав

У листі пишеться, що дня 24-го червня православні українці разом з іншими православними християнами, що дотримуються юліянського календаря, відзначать день св. Варфоломія.

З цієї нагоди Святіший Мстислав, Патріярх Київський і всієї України, тепло передав не лише свої особисті побажання, але також від усіх єпископів, священиків і вірних Української Автокефальної Православної Церкви в Україні, ЗСА, Південній Америці, Західній Европі, Австралії і Новій Зеляндії. Закінчується лист побажанням, щоби Господь, апостол Варфоломій і всі святі своїми молитвами зберегли Патріярха ще на многі літа і увінчали успіхом його працю.

Рішення Верховної Ради України у справі економіки

Київ (УНІАР). — На пленарному засіданні сесії Верховної Ради України 24-го червня продовжувалося обговорення проєкту постанови ВР „Про заходи для оздоровлення економіки сільського господарства України". Голова Національного банку Вадим Гетьман запропонував свій варіянт проєкту, який відрізняєся від проєкту Президента, проєкту комісії тим, що джерела та обсяг фінансової допомоги сільському господарству має визначити не сама ВР, а Кабінет Міністрів і Національний банк на доручення Парламенту. Для розробки програми запропоновано термін до 3-го липня. Вирішено допрацювати ті проєкти, врахувати всі пропозиції і через кілька днів повернутися знову до цього питання.

Народні депутати затвердили проєкт постанови „Про реалізацію закону України про державний бюджет України на 1992 рік". Вирішено зменшити у державному бюджеті видатки на виробництво фільмів, підтримку незалежної преси та утримання об'єднання „Спецатом", яке покликане контролювати працю атомних електростанцій. Передбачається також 10-відсоткове зменшення витрат на утримання апарату й органів виконавчої влади і 10-відсотків витрат на утримання органів служби безпеки. При КМ створюється резервовий фонд і КМ щомісяця буде подавати ВР України інформацію про використання цього фонду.

Л. КРАВЧУК І Б. ЄЛЬЦИН ОБГОВОРЮВАЛИ СПРАВУ ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ

Дагомис, Краснодарський край. — У вівторок, 23-го червня, пресові служби президентів України і Росії розповсюдили повідомлення, в якому, між іншим, сказано:

„23-го червня у Дагомисі відбулися російсько-українські переговори, в яких взяли участь з російської сторони президент Російської Федерації Борис Єльцин, голова Верховної Ради РФ Руслан Хазбулатов, виконуючий обов'язки голови уряду РФ Єгор Гайдар; з української сторони — президент України Леонід Кравчук, голова Верховної Ради України Іван Плющ, прем'єр-міністер Вітольд Фокін.

Враховуючи інтереси свого населення, Україна і Росія домовилися зберегти принцип відкритости державних кордонів при поетапному введенні митної контролі, яка відповідала б міжнародним стандартам. При цьому сторони підкреслили, що громадянам обох держав буде гарантований вільний і безвізовий доступ як в Росію, так і на Україну.

У ділянці економіки і торгівлі Росія і Україна погодилися, що у взаємних розрахунках вони будуть виходити із цін світового ринку. Під час переговорів був узгоджений принцип переходу України до власної валюти. Було підкреслено, що на випадок необхідности суперечливі економічні справи буде вирішувати відповідна міждержавна комісія".

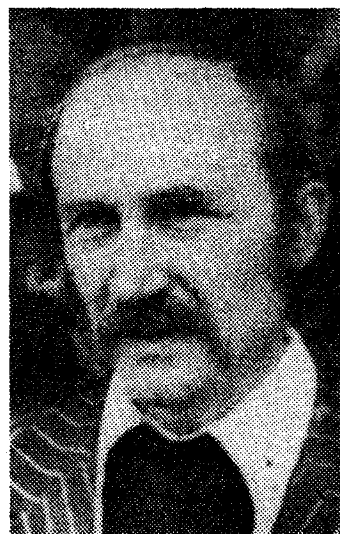
„Україна підтримує угоди щодо роззброєння, підписані президентом Росії і президентом ЗСА, і вважає їх великим досягненням, — сказав Леонід Кравчук. — Україна підтримує ці кроки ще і тому, що прийняла рішення про повне знищення нуклеарної зброї на своїй території".

Борис Єльцин повідомив, що сторони домовилися продовжити переговори про Чорноморську фльоту, і „зробили крок вперед: бази, на яких вона тепер розміщується, будуть експлуатуватися і фінансуватися спільно". Л. Кравчук сказав, що на базі Чорноморської фльоти буде створена фльота Росії і фльота України. „Ми, — сказав він, — розглядаємо цю угоду в рамках СНД".

(Закінчення на стор. 3)

Помер Іван Сокульський

Дніпропетровське, (ПС Руху), 22-го червня. — Глибокий сум охопив членів Народного Руху козацького краю. Пішов з життя Іван Сокульський — поет, визначний громадський діяч України, який один з перших на Січеславщині почав боротьбу за національні та людські права. Це була людина сталевого гарту та залізної волі, з покоління „шістдесятників".

Св. п. І. Сокульський

Народився Іван Сокульський 13-го липня 1940 року на хуторі Червоно-Ярському на Дніпропетровщині в селянській родині. Працював робітником навчався на філологічному факультеті Львівського та Дніпропетровського університетів.

В 1967 році з 5-го курсу Дніпропетровського державного університету Сокульського було виключено і заарештовано як одного з авторів „листа творчої молоді Дніпропетровська" на захист національних прав народу. 1975 року Сокульський повертається з ув'язнення і активно включається в правозахисну та творчу діяльність. 1980 р., як один із засновників Української Гельсінкської Групи ув'язнений вдруге. Карався у в'язницях, мордовських та пермських таборах, переживши трагічні сто-

(Закінчення на стор. 3)

В ТУРЕЧЧИНІ ПІДПИСАЛИ БАЛКАНСЬКУ УГОДУ

Істамбул, Туреччина. — Тут у дні 25-го червня одинадцять держав балканського півострова підписали економічну угоду з Україною, Росією і Грузією, Молдовою, Азербайджаном і Вірменією. Ця угода має закінчити ревалізацію поміж державами колишнього СССР і балканськими народами. Пропозиція була заініційована президентом Туреччини Тургутом Озалем ще в 1990 році, який пропонував створити співдружність, щось на взірець Европейської Економічної Спільноти.

В акті підписання економічної угоди взяли участь Президент України Леонід Кравчук, Борис Єльцин і Едуард Шеварднадзе, як також прем'єр міністри Туреччини Сулейман Демірель і Константин Мітсотакіс з Греції. Угода, якої повна назва є декларація економічної співпраці Чорного моря, ще не має точно випрацьованого пляну, але є доказом доброї волі тих держав, що її підписали і бажанням співпрацювати в європейському дусі.

В часі перебування в Істамбулі Л. Кравчук і Б. Єльцин відбули довші розмови з президентом Молдови і Румунії на тему конфлікту, що розгорівся на схід від Дністра. Оба представники заторкнених держав поінформували пресу, що розмови були корисні, хоча Л. Кравчук і Б. Єльцин не подали ніяких деталів. Розчаруванням були, однак, надії на переговори поміж представниками Азербайджану і Вірменії, які ніяк не зменшили конфлікту на Нагірний Карабах. Зате політичні провідники Греції відбули розмови з представниками Албанії в справі переслідування в Албанії греків, як також відбулися короткі розмови у справі переговорів на тему Кипру, що їх ведуть тепер в Ню Йорку заціквлені держави під наглядом Об'єднаних Націй.

Росія і Молдова домовилися про припинення вогню

Стамбул. — Тут у четвер, 25-го червня, відбулася одноденна зустріч з приводу економічного співробітництва в басейні Чорного моря. В ній, зокрема, брали участь керівники Росії, України, Молдови. Делегацію Росії очолював Борис Єльцин.

Протягом двох годин російський президент радився щодо проблеми Придністров'я з президентом Молдови Мірчою Снігуром, президентом України Леонідом Кравчуком і президентом Румунії Іоном Ілієску. Єльцин і Снігур домовилися про остаточне припинення вогню в районі конфлікту, куди цими днями мають прибути спостерігачі ООН. Снігур запевнив журналістів у Стамбулі, що Кишинів надасть широку автономію Придністров'ю, російська і українська більшість якого оголосила про відділення від Молдови.

Покищо стамбульська зустріч не дала ніяких вислідів. Бої в Придністров'ї тривають. Найбільше постраждало місто Бендери. Його відбудова займе не один рік.

У зверненні воєнної ради 14-ої армії підкреслюється, що згідно з наказом керівництва Молдови район конфлікту контролюється воєнними літаками Молдови і Румунії. Командування російської армії запевняє, що засоби протиповітряної оборони не дозволять молдаванам завдати удару про мирних об'єктах і воєнних гарнізонах.

В четвер, 25-го червня, представник румунських збройних сил спростував як безпідставне повідомлення про те, що румунські літаки і гелікоптери перелетіли через молдавську границю. В заяві йдеться про те, що звинувачення у воєнній допомозі молдаванам є навмисною вигадкою команду вання 14-ої армії — цією вигадкою вона хоче виправдати свої власні дії в Придністров'ї.

ПІДСУМКИ ПОЇЗДКИ МИХАЙЛА ГОРИНЯ ПО ЗСА

Флоргем Парк, Н.Дж. (Б.Б.). — Михайло Горинь прибув до ЗСА у почоті Президента Кравчука, як репрезентант демократичного бльоку, щоб відтвердити базу його делегації та щоб заактивізувати діяспору для оборони Криму і для економічної допомоги Україні. Можна сміло ствердити, що ця поїздка Гориня по осередках українського поселення в ЗСА була надзвичайно успішною. Хоч ККДУ і його члени-товариства гостили і організували цю туру, в дійсності активна співпраця УКРади і УККА та їх місцевих осередків причинилася до плідного її висліду. Наші громади ділили тут з'єднано, що особливо захопило гостя з України. Саме тепер єдність в дії прагне велика більшість громадськости і, за Горинем, „цього вимагає від нас Україна і нові обставини в краю".

Прелегент представив громадам реальний стан суспільно-політичного і економічного життя в Україні і кинув нове гасло: „Поможіть Україні економічно, не даруючи, а інвестуючи принайменше одномісячну платню в її державні бонди або індустрійні акції". Такі інвестиції були б забезпечені Урядом чи підприємствами та в майбутньому повинні принести гарний дохід та зворот вкладу. Є надія що за діяспорою підуть американські і канадські неукраїнські інвестори як індивідуальні, так і підприємства чи установи. Це помогло б Україні добути поважні фонди твердої валюти, а що важливіше, усталити її кредитоздатність серед банкірів і інвесторів Заходу. Тут, очевидь, ходить про довготерміновий мультимільйонний фінансовий проєкт.

(Закінчення на стор. 3)

Парляменти України і Криму розмежовують повноваження

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 22-го червня, відбулося спільне засідання членів Президій Верховних Рад України та Республіки Крим, на якому також були присутні депутати обох парляментів. На засіданні, яке проходило за закритими дверима, обговорювалися поправки до закону України „Про статус автономної Республіки Крим". Ці поправки спрямовані на більш чітке розмежування повноважень між органами державної влади України і Криму. Найбільше уваги депутати приділили статтям про громадянство і про право власности на надра і природні ресурси. Голова Верховної Ради Республіки Крим Микола Багров, відповідаючи на запитання, чи сприятиме ця зустріч досягненню у перспективі взаєморозуміння та можливих компромісів, відзначив, що вироблений на засіданні законопроєкт сприятиме поліпшенню і стабілізації політичної ситуації у Криму. Голова Верховної Ради України Іван Плющ підзначив, що започаткована злагода між Президіями Верховних Ради України та Криму — це вагомий внесок у мир і злагоду в Україні. „Якщо закон про розмежування повноважень буде схвалений Верховними Радами Криму і України, це дасть реальну змогу довести непотрібність проведення референдуму у Криму", — відзначив, зокрема Іван Плющ.

СОЮЗІВКА ЗНОВУ ЧЕКАЄ НА ГОСТЕЙ В ЦЬОГОРІЧНОМУ СЕЗОНІ

Ансамбль „Волошки"

Союзівка (Г. Колесса). — З надходом літа приближається і відкриття літнього сезону на легендарному „шматку України на американській землі" — Союзівці. Вже віддавна керівник літньої мистецької програми і головна радна УНС Аня Дидик-Петренко ретельно підготовляє концерти, вечори та інші імпрези, стараючись, щоб з року в рік програма змінювалася і щоби в ній було багато нового та цікавого. Бажаючи задовільнити різні смаки публіки, А. Дидик-Петренко включила в програму різні види мистецтва, приділяючи увагу як новим течіям з України, так і мистецтву української діяспори.

Яскравим прикладом сказаного може служити укладення програми відкриття сезону. Тут і висвітлення нового фільму про Україну, і виступи популярної рок-групи з Києва „Фата Моргана", і концерт танцювального ансамблю „Волошки" з Філядельфії, і товариські зустрічі, забави, виставки...

У четвер, 2-го липня о год. 6-ій вечора гості будуть запрошені на Гуцульський вечір з традиційною вечерею, а потім-на товариську зустріч у „Трембіті". Гратиме постійна оркестра оселі „Звуки Союзівки" (у складі Гриць Гриновець, Степан Бень та інші). У п'ятницю, 3-го липня о год. 7-ій вечора висвітлюватиметься новий документальний англомовний фільм „Україна — третій шлях до незалежности" (режисер та продюсер — Люба Дмитрик). О год. 8:30

(Закінчення на стор. 3)

ЗРОСТАЄ ЗЛОЧИННІСТЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

Київ (УНІАР) — У міністерстві внутрішніх справ України відбулася пресова конференція, на якій говорилося про стан злочинности серед неповнолітніх. Повідомлено, що в Україні спостерігається зростання злочинности неповнолітніх, яка протягом останніх десяти років зросла майже вдвічі. У скоєнні злочинів щорічно беруть участь близько 25,000 підлітків, половина з них, це учні шкіл і професійно-технічних училищ.

У СВІТІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД ЗСА відхилив просьбу мешканця Арлінгтону, Вірджінія, Марка Сейденберга про перезахоронення тіла Ігнаца Яна Падеревського у Франції. Всесвітньо відомий піяніст і прем'єр-міністер Польщі, рятуючись від німецької окупації, переїхав разом з польським урядом до ЗСА. В 1941 році він помер і був похований на Арлінгтонському цвинтарі поблизу Вашінгтону. Федеральний суд визнав за правильне перезахоронити тіло видатного поляка не у Франції, а в Польщі, його рідній землі.

В СЕРЕДУ, 24-ГО ЧЕРВНЯ, в Берліні розпочався суд над 38-річним Стефеном Ляуфером. В 1977 році Ляуфер був завербований КГБ і систематично передавав Москві таємні дані про союзницькі сили в Західньому Берліні, про взаємини між Західньою і Східньою Німеччинами та іншу цінну інформацію, яку він діставав, працюючи в амбасаді ЗСА у Бонні. Ляуфер повідомив на суді, що КГБ шантажував його, залякуючи „взаємозв'язком між спокоєм родини, що мешкала в Східньому Берліні, і його готовністю передавати інформацію".

ПІД ЛОЗУНГАМИ „Руки геть від Грузії!", „Припинити втручання у внутрішні справи республіки" у вівторок, 23-го червня, представники грузинського землячества в Москві пікетували будинок російського парляменту на знак протесту проти останніх заяв віцепрезидента Росії Александра Руцкого і голови Верховної Ради Руслана Хазбулатова, які в Грузії трактовано як посягання на суверенітет республіки.

У ВІВТОРОК, 23-ГО ЧЕРВНЯ, поліція Південно-Африканської Республіки розпочали арешти осіб, причетних до кровопролиття в чорному передмісті Йоганнесбургу минулого тижня, коли загинуло до півсотні людей. Африканський Національний Конгрес тим часом вважає, що поліція в тому конфлікті підтримувала зулусів з партії Інката. Чорні лідери наполягають на припиненні діялогу з урядом президента де Клерка. „Припинення переговорів може стати найбільш серйозною політичною кризою в країні від моменту легалізації АНК в 1990 році", — відзначає провідна фінансова газета ЮАР „Бизнес дей".

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 24-ГО ЧЕРВНЯ, Верховний Суд ЗСА хоча й незначною більшістю, все ж таки категорично дав відсіч намаганням уряду президента Джорджа Буша відновити можливість більшого релігійного впливу в американських школах. Голосами 5 до 4 вирішено, що молитва і благословення духовною особою випускників нижчої середньої школи у Провіденс, Ровд Айленд, переступили дозволені Конституцією межі, де говориться про відокремлення Церкви від держави.

ФЕДЕРАЛЬНА АГЕНЦІЯ торгівлі визнала, що Дітройтські виробництва авт не зазнали значних втрат через імпортування японських малих фургонів (міні-венс). Це рішення тепер перешкодить заходам Департаменту торгівлі у його намаганнях накласти тарифи саме на цю категорію авт. Це дуже важливе і переломове рішення у торговельній політиці ЗСА, стверджують аналітики, бо воно вказує на присутність тієї більшости, яка більш скептично оцінює заяви індустріяльних велетнів про те, що ввезення закордонних товарів до ЗСА їм дуже шкодить. Що більше, це рішення підкреслює можливість заблокування надання Департаментом торгівлі окремої охорони індустріяльними гігантам перед імпортами.

БАЗУЮЧИСЬ НА ВИСЛІДАХ виборів в Ізраїлі, Державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер негайно запропонував, щоб відновити перервані близькосхідні мирові переговори. Думку Державного секретаря підтримує велика кількість американських урядових чинників і жидівсько-американських організацій, які раді, що непоступливий уряд Іцака Шаміра програв вибори. Згідно з твердженнями спостерігачів, то нікому з американських політиків чи американських жидів не імпонувала політична лінія Ізраїля, що її провадив Ї. Шамір, бо це завжди витворювало непотрібні конфлікти. А на думку редактора жидівського журналу „Тікун", до упадку уряду Ї. Шаміра неабияк причинився також і уряд президента Джорджа Буша, який справу поставив категорично: припиніть розбудову нових пунктів поселення на окупованих територіях і розпочніть мирові переговори, або втратите економічну та політичну підтримку ЗСА.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга 25-го червня 11,383 чеків-дивіденд відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

301,728.74

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237 (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Заколот на Сході Европи

У „Свободі" з 23 червня ц. р. широко зреферовано вістку, яку подав „Ню Йорк Таймс" з 22 червня ц. р. про погрозу Росії Молдові і Грузії присмирення зброєю тамошніх безпорядків. Мовляв, ті безпорядки загрожують безпеці тамошніх росіян, автохтонній меншині, а також тамошнім російським військовим частинам. Молдавські й грузинські керівні державні кола лякаються, що Росія дійсно проведе збройну інтервенцію в їхні країни.

На превеликий жаль, ми не маємо інших інформацій про події у колишніх республіках Совєтського Союзу як тільки від стаціонованих у Москві кореспондентів американської преси. Нема найменшого сумніву, що з Росії йде у всіх республіках, які усамостійнилися, провокаторська робота, яка намагається сіяти внутрішній розбрат. Використовується для цього російську національну меншину у тих усамостійнених республіках і використовується залишки тамошніх комуністів, які все ще тужать за режимом партократії. Сприяє тій російській провокаторській роботі внутрішня міжпартійна і міжнаціональна гризня. Тому лідери Українського Народного Руху і народом обраний президент Леонід Кравчук раз-у-раз закликають до єдности і згоди, як найпершої передумови успіху будівництва української держави. Воно частинно має успіх, але не зовсім, бо політичний примітивізм, особисті амбіції та прикметний українському народові гін до сварні і розколів проявляється у народженні в Україні мозаїки політичних партій та у постанні „опозиції задля опозиції". Як писав недавно на сторінках „Свободи" видатний український вчений, американський громадянин, який часто їздить в Україну, „опозиціоністи" і „невдоволені" виправдують своє становище правом свободи: „Тепер воля і нам вільно бути невдоволеними".

Які насправді відносини у Молдові і Грузії — не знаємо. Молдова — суто хліборобська країна, колишня частина Румунії, приєднана до СССР щойно у 1940 році, все ще румунська мова є панівною мовою — поруч із російською. Є там різні течії, є різні орієнтації і є пригожий ґрунт для акції російських провокаторів. Україна туди не втручається, але неспокій у найближчого сусіда — неприємна справа.

Ще більш незрозумілий нам заколот у Грузії, у гірській країні, яка славиться своїм гоном до волі. Пригадуємо, що йшла там боротьба довкола особи президента, якого обрали були, опісля у військовому перевороті прогнали і де з тієї причини розгорілася громадянська війна. Миротворцем став грузин з роду, колишній міністер закордонних справ СССР за режиму Міхаїла Ґорбачова — Едуард Шеварднадзе, демократ, який зрікся був свого членства в уряді Ґорбачова, закинувши йому гін до диктатури, — після розвалу імперії тримався спершу здалека від політики, згодом переїхав до Грузії і став там фактичним лідером. Пригадуємо, що недавно полетів туди на кілька годин державний секретар Джеймс Бейкер, який заприязнився з Шеварднадзе під час службових зустрічей із ним. Грузія була найближчим союзником Української Народної Республіки — жаль, що її гірка доля продовжується і після розвалу Совєтського Союзу.

Полагодження конфліктів військовою силою — найгірша метода з невідхильним остаточним неґативним вислідом. Єльцин здобув собі опінію лідера, який волів мирні засоби, і проявив це у відношенні до трьох країн Прибалтики та у відношенні до конфлікту між Вірменією і Азербайджаном. Було зле і прикро, коли б тепер пішов назустріч своєму заступникові Руцкому, який став неначе символом російського шовінізму та єдинонеділимства. Якщо Боріс Єльцин робить концесію Руцкому коштом народів Молдови і Грузії, то він цим підрізує собі добре ім'я у всесвітній історії. Гратися долею народів для внутрішньополітичної комбінації — препогана річ.

Досвід всесвітньої історії вчить, що остаточно, після довгого часу терпінь, народ таки переживає своїх ворогів. У вічній боротьбі бога зла Арімана з богом добра Ормуздом — виграє Ормузд. Мітологія античних греків, частинно й римлян, була мудра. Військова „пацифікація" Росії може накоїти багато нещастя Молдові і Грузії — остаточно скомпромітує її авторів.

Микола Мушинка

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНІСТІВ ВІДБУДЕТЬСЯ У ЛЬВОВІ

Влітку 1990 року у Києві відбувся 1-ий Міжнародний конґрес україністів, в якому взяло участь понад 600 науковців різних країн. Його головним організатором була Міжнародна Асоціяція Україністів (МАУ) Там же було вирішено, що наступний конґрес україністів відбудеться за чотири роки в ЗСА, а його головним організатором стане Інститут українознавчих студій Гарвардського університету, директор якого проф. Г. Грабович є одночасно президентом МАУ та головою Міжнародного організаційного комітету.

Та з того часу на міжнародній арені відбулися радикальні зміни. Остання імперія у світі — СССР — розвалилася, а на її місці виникли незалежні національні держави. Незалежною державою стала й Україна. Все це докорінно міняє ситуацію. Було б нелогічним, щоб найбільша і найрепрезентативніша зустріч україністів відбулася поза межами України.

Не можна не врахувати і такого факту, що ціни авіятранспорту останнім часом зросли і мало хто з вчених України із своєї платні міг би покрити навіть вартість квитка на літак, не кажучи вже про інші витрати. Офіційні установи та організації там покищо власної „твердої" валюти не мають, а можливості Гарвардського університету запросити вчених з України на свої кошти теж обмежені до мінімуму.

Отже, конґрес україністів у ЗСА, по суті, був би конґресом україністів західніх країн. А їм набагато цікавіше побачити на власні очі, що діється на Україні на початку її незалежности, нав'язати контакти з науковцями, познайомитися з архівами, бібліотеками та визначними місцями. Про архіви, бібліотеки, особисте спілкування з людьми і вільне подорожування по країні ще не так давно вченим із Заходу годі було й думати. Сьогодні там для них двері відкриті. А перебування науковців західніх країн на Україні обійдеться набагато дешевше, ніж в будь-якій іншій країні.

Виходячи із вищенаведених фактів, Бюро МАУ на своєму засіданні наприкінці січня ц. р. вирішило провести Другий міжнародний конґрес україністів у Львові. Нині стала відомою і дата конґресу — 22—28-го серпня 1993 року.

Загальна тема конґресу — „Україністика в її інтелектуальному контексті". Отже, тема надзвичайно широка, до якої ввійдуть всі ділянки українознавства: історія, соціологія, політологія, літературознавство, мовознавство, фільклористика, етнографія, філософія, право і т. п. В кожній з вищеназваних ділянок буде працювати кілька секцій та підсекцій (панелів).

Перевага буде надаватися доповідям, які розглядатимуть методологічні аспекти українознавчих предметів або звернуть увагу на принципово нові матеріяли. Чимало уваги буде відведено україністиці поза межами України.

Недавно керівництво організаційного конґресу (Г. Грабович, М. Жулинський, Я. Ісаєвич) розіслало всім національним організаціям МАУ циркуляр про спрямування конґресу. Згідно з цим циркулятором теми доповідей треба зголосити до 1-го липня ц. р., а до 1-го листопада ц. р. надіслати виклад змісту доповідей (8 стор. машинопису та 0.5 стор. резюме). Адреса організаційного комітету на Україні: Львів 290006, вул. Винниченка, 24; в ЗСА: 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138.

Можна сподіватися, що Другий конґрес україністів у Львові стане переломним етапом в історії української науки, яка в умовах комуністичного тоталітаризму зазнала стагнації на всіх ділянках. Позбутися ідеологічного балясту, який науковцям протягом десятиліть нав'язувала пануюча система, не так легко. Та зробити це треба, бо без того не може бути проґресу в жодній науці. Зустріч україністів різних країн, взаємний обмін думками і досвідом принесе користь усім, але, перш за все, незалежній Україні, яка щойно тепер стає на власні ноги.

Отже, старовинне місто Львів, яке наприкінці минулого і на початку нашого століття було найвизначнішим центром української науки, запрошує до себе гостей з цілого світу!

Петро Часто

В РОСІЇ ВСЕ ВЕЛИКЕ, ОСОБЛИВО ЇЇ ПОМИЛКИ

„Свобода" вже повідомляла про загострення ситуації в Молдові і погрози на її адресу з боку високих урядових осіб Росії. Президент Єльцин і віцепрезидент Руцкой своїми войовничими заявами на цей раз вгодили обом скрайнім політичним силам російського суспільства — і старій партійній „ґвардії", і націонал-шовіністам. Нарешті їхні палкі заклики рушити у святий бій на захист покривджених росіян в колишніх підсовєтських республіках почуто! Московські газети аж захлинаються від почуття вдоволення і солідарности зі звичним курсом Москви на грубу силу.

З цим хором сліпої люті різко контрастує публікація в „Ізвєстіях" (12-го червня), автор якої, Владімір Дурнов, формулює головну тезу вже в самому заголовку: „В Росії складається неправильне уявлення про події в Молдові". Можна, однак, бути певним, що цей тверезий, добре арґументований голос виявиться черговим „воланням у пустелі" або, використовуючи вислів перса-суфія Саади, звуком „ніжної лютні серед торохкотіння турецьких бубнів". Та тільки річ у тому, що цінність правди полягає не в кількості людей, до чиїхось вух вона доходить, а в тому, що вона — правда.

В. Дурнов анатомічно оголює молдавські процеси від літа 1989 року, коли з ініціятиви ЦК Компартії Молдови на противагу Народному Фронтові вродився так званий Інтеррух, головним завданням якого було протистояння молдавському відродженню. Молдавани ще тільки обговорювали потребу надання своїй мові статусу державної і переведення писемности зі штучної для них кирилиці на природну латинку, а в Тирасполі вже створювалися „робітничі загони самооборони", відтак і „придністровська ґвардія", якій видали зброю з арсеналів совєтської 14-ої армії. Таким чином, проблему Придністров'я спровокувала партійна номенклятура, потрактувавши прагнення поневоленого народу до національного відродження як „реакційний націоналізм". В. Дурнов згадує, як група союзних депутатів, об'єднаних під зловісною назвою „Союз", домагалася від Анатолія Лук'янова, заступника Ґорбачова, щоб московські власті вжили заходів для залякування Молдови. І Лук'янова не треба було довго просити. За його вказівкою союзне міністерство внутрішніх справ, КҐБ і Головна прокуратура мали створити в Придністров'ї „єдині адміністративні органи", які були б підпорядковані Москві і протидіяли владі Молдови. Лук'янов зіґнорував офіційну засторогу генерального прокурора М. Турбіна щодо того, що „подібні кроки тільки загострять міжнародні взаємини". Ці пляни не здійснилися лише тому, що московські заколотники, на яких уповали лідери провокативної Придністровської республіки, зазнали поразки. Тоді на лівому березі Дністра, замість взятися за розум, взялися за зброю, розпочавши криваву боротьбу з конституційними молдавськими органами влади.

При підтримці російської 14-ої армії придністровські сепаратисти розв'язали війну проти Молдови. А російський уряд, в тисячний раз, виявив себе урядом імперським. Особливо негарну ролю грають віцепризедент Руцкой і президентський радник Станкевич. „Не вникнувши в ситуацію, — пише Дурнов, — вони обдурили свою країну. Велика Росія чинить велику помилку, вважаючи Молдову своїм ворогом". Автор відверто каже, що війна „в ім'я захисту росіян" — це міт, зфабрикований російськими шовіністами і охоче підтриманий Москвою. Жодна міжнародна комісія не знайшла доказів, що росіян у Придністров'ї хтось кривдить.

І Дурнов закінчує: „Йдучи слідом за помилковими поглядами А. Руцкого і С. Станкевича, які з'єдналися з бабуріними, жириновськими і макашовими, Росія стала на точку зору ґекачепістського бачення подій в Молдові".

Колись Володимир Винниченко писав, що російська демократія закінчується на українському питанні. Це ще й сьогодні так. З тією хіба різницею, що і на молдавському питанні також. Як і на прибалтійському, грузинському й на всіх інших. „Старшому братові", чесно намацує больову точку в російській національній психології В. Дурнов, „неприємно, коли його залишають молодші".

Остап Лунь

МОЄ ВІДКРИТТЯ АМЕРИКИ

II

Оскільки домашнього завдання небагато, то в учнів є вдосталь вільного часу. При школах організовано багато спортивних секцій з прекрасним спорядженням, є чимало гуртків різного спрямування. Восени я грав у футбол, брав участь у художній самодіяльності. Незабутнім став вечір, коли я зміг познайомити місцеву публіку, що численно зібралася на концерт, з рідними українськими мелодіями. Пісню „Там, де Ятрань круто в'ється" та „В'язанку українських народних пісень", які я заграв на сопілці, бурхливо і тепло сприйняли слухачі. Виступав я в татовій вишиваній сорочці, що надавала мені впевненості, бо я, здається, в житті ще ніколи так не хвилювався. В залі апльодували стоячи. Моя американська „мам" Джуді, що була в другому ряді, чомусь плакала. Я вдячний їй за ці сльози.

Взимку і весною я працював в групі, що будує сцени для шкільних вистав і концертів. Завдяки участі у позашкільній роботі я потоваришував з багатьма американськими ровесниками. Часто бував на їхніх святах, вечірніх забавах, пікніках, дискотеках та інших веселих сходинах.

Молодь в Америці дуже незалежна від батьків. Мої американські друзі практично самі вирішують свої фінансові справи: забезпечують себе одягом, грішми та ін. Більшість підлітків працює, тому має змогу заробити на власну автомашину, телевізію, магнітофон.

Все ж молоді американці мають багато спільного з моїми львівськими ровесниками. Зрештою, молоді люди у всьому світі — веселі, допитливі, з подібними зацікавленнями і проблемами. У цьому я переконався під час зустрічі з учнями — „обмінниками" з інших країн, що також приїхали на рік до З'єднаних Стейтів Америки. У районі, де я мешкав, було тридцять таких, як я, — з Европи, Африки, Азії, Південної Америки. До моєї школи ходили ще три хлопці: еквадорець, бразилієць та еспанець. З ними я також потоваришував і тепер листуюсь. Деякий час вони мешкали зі мною у Гестерів. У святкові дні над нашим домом майоріли прапори: американський, бразилійський, еквадорський, еспанський і наш, блакитно-жовтий — український (хоч це була ще тільки осінь 1990 року).

Не можу не згадати про фантастично-чудову подорож по всій Америці. 370 учнів, представників усіх континентів, зібрались у центрі Пенсильванії, звідки розпочався наш останній місяць життя в цій країні, місяць розваг, веселих вечорів, вражень і нових зустрічей. Під час подорожі ми відповідали такі відомі місця як Ніяґарський водоспад, Єлловстон національний парк, Дісніленд, Великий Каньйон, побували в Чикаґо, Сакраменто, Сан Франсіско, Лос Анджелесі, Голливуді, Далласі, Філядельфії, переїхали рівнини Дикого заходу і піски пустель Арізони. Але найважливіше — ми познайомились з посланцями багатьох країн світу, потоваришували між собою. Ніколи не забуду день прощання. То був надзвичайно зворушливий день і трохи сумний.

Але прийшов час їхати назад додому, на Україну. А там багато цікавих добрих змін — демократія, свобода... Нам, групі львівських учнів, що поверталися з Америки, пощастило бачитися з нашими американськими друзями -„обмінниками", які через дві доби мали відлітати з Москви до Ню Йорку. Я вперше познайомився з Енді Спеллманом з Вест Честеру в Пенсильванії. Енді цілий рік замість мене жив у моїх батьків у Львові. Ми з ним зустрілися, як рідні брати, так, ніби давно не бачилися, хоч це була наша перша зустріч у житті. Він чудово говорив по-українськи, а рік тому знав лише два слова: „дякую" і „перепрошую". Я був здивований: Енді багато розповідав про Україну, орієнтувався дуже добре в тих подіях, що відбувалися там, і про які я знав дуже мало. Він з товаришами з жалем покидали наш український гостинний край, де прожили рік, сім'ї, в яких мали щире родинне тепло і любов. Всі ми тепер стали дуже близькими між собою. Та знову прощання, обійми, сльози, обіцянки якнайскорше приїхати знову... Поїзд „Верховини" нас повезе до Львова, а наші американські побратими через декілька годин відлетять до Ню Йорку.

Нарешті — рідний Львів. Як часто згадувались його затишні вулиці, прохолодні сквери, Шевченківський гай там, за океаном. Зараз я вдома, але частинка мого серця залишилась назавжди у далекій і близькій вже тепер для мене Америці.

Другий рік працює обмінна програма для учнів між Львовом і східнім побережжям ЗСА. Цього року до Львова з Америки поїхало всього четверо учнів. Стільки ж учнів зі Львова до Америки змогло поїхати за обміною (бо число осіб з обох сторін має бути однакове). Але ще четверо учнів зі Львова поїхало на добродійних засадах, однак в кінці перебування в ЗСА вони не подорожуватимуть по країні, бо на це нема грошей. Бажаючих із львівських шкіл поїхати на рік вчитися в американській школі було багато, незважаючи на великий кошт такої поїздки. Однією з причин такої кризи в обмінній програмі є, найперше, мала кількість учнів з американського боку, що хочуть їхати до нас. Економічна криза в Україні і, можливо, деякі інші фактори відлякують американських батьків. Число учнів могло би збільшитись за рахунок українських американців, але, здається, серед них просто брак інформації про такі заходи. Тепер в Україні, в Києві, створюється Український Клюб Ротарі. У Львові є група ентузіястів (серед них і мій тато), які стараються створити Клюб Ротарі у нашому місті, тобто організацію, яка б взяла на себе безліч клопотів, пов'язаних з обміном учнями. Адже на це чекає багато юнаків і дівчат.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про народження на Купала

Здається, ні одне свято в нашому житті не зв'язане із стількома повір'ями, звичаями та ворожбами, як свято Івана Купала.

А може нам це тільки здається, тому що це народне свято було від молодости пов'язане для нас із пластовими таборами, романтикою і виводженням купальних звичаїв пластунками? Скільки впродовж десяток років довелося бачити молоденьких, гарних дівочих облич, як у відблиску вечірніх вогнів виводили свої хороводи, заквітчані віночками, що їх відтак, повні якоїсь таємничої надії, кидали у воду. Скільки завжди було у цей дивний вечір надії на знайдення квітки папороті — тієї квітки щастя, якої нікому ще не довелося знайти?

Давно проминула молодість і романтика купальних обрядів, але коли наближається цей липневий день — і тепер, як завжди, дзвенить у вухах нескладна мелодія пісні: „Гей на Івана, гей на Купала" і ввижаються юні постаті у блиску вечірнього вогню...

Однак цього року у цей купальний настрій вплітається ще інший — зовсім особливий. А може він саме тому такий особливий, що так тісно пов'язаний з Іваном Купалом? Та ж саме у цю містичну нічку, рівно півсторіччя тому народилося у Львові дитя, якому на друге ім'я дали Іван, щоб ніколи не забув, коли припав його прихід на світ.

Здається, він був призначений народитися саме у такий час. Таж його мати була жрицею оцих народних „оберегів", у неї це не була гра чи дівоча романтика, а якась містична віра у нерозгадану, але існуючу силу відьом, мавок, чугайстрів — вони для неї жили справді у нашому народі.

Немов бачу сьогодні її смагляве обличчя, обрамоване чорними, довгими косами, як обіймає ніжно новонародженого сина і з таємничим усміхом стверджує: „А я знала, що у таку ніч найду свій квіт папороті, свою квітку щастя".

Недовго довелося їй радуватися тим щастям. Воєнна пошесть, принесена зі Сходу, забрала життя молодої мами, і дитя, в яке вона вложила стільки любови, залишилося сиротою.

І не було ніяк щасливе життя цього „квіту папороті". Совєтська дійсність, постійний страх, переслідування, непевність, а при тому брак материнського тепла вплинули на характер хлоп'яти. А до того він виростав і розвивався в такому нездоровому підсонні, як тисячі його однолітків в окупованій Україні. І як усім ровесникам, йому довелося щойно у зрілому віці пізнати інший, безжурний західній світ, де проживали спокійно його земляки. Лише у навечір'я 50-го року життя він дістав можливість сконфронтувати ці два такі різні світи, два способи думання, порівняти свою настроєвість, що мала початок у цю купальну ніч, із реалістичним думанням тих українців, що виростали на американській землі. Важко йому було, як усім іншим з батьківщини, перечитувати в шаленому темпі життєві події, що так довго були для них невідомі або припадали пилом на архівних, закритих для ока, полицях. Важко було немов скоромовкою пережити п'ятдесят років за два. Це мусіло залишити певні сліди на психіці кожної людини, а що казати про таку складну, як купальської дитини? Як дати собі раду так швидко з переоцінкою вартостей? Як зрозуміти все, що тепер діється? І як розпочинати нову карту життя, коли, як кажуть, після п'ятдесятки воно починає іти вниз?

Сьогодні, коли знову наближається свято Івана Купала, перед очима стоїть, немов це було вчора, картина з-перед півсторіччя і дзвенять у вухах разом із купальною піснею слова: „Я знала, що у таку ніч найду свій квіт папороті..." Не так сталося, як мріяла. Але чи знайшов її вимріяний син? Чи зумів тепер, на порозі п'ятдесятки, сполучити ці два такі різні світи і зрозуміти, що вони таки тільки разом хоронять наші народні „обереги" та ідуть одним шляхом?

О-КА

Леонід Федорук

Забурлив у серці весноград,
голівоньку буйну закрутив...
Дніпре мій! Якщо є в світі рай,
то — це ти!
Це ти! Це тільки ти!

Це ж на поклик твій душа озвалась,
кликав з берегів твоїх праліс.
І нічого начебто не сталось,
я ж заплакав.
Тихо. І без сліз...

Спільне патріярхальне Свячене в Ню Йорку

Як попередніх років, так і цього, заходами управи відділу Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку у неділю, 24-го травня, у пообідних годинах, в залі Українського Народного Дому відбулось спільне Свячене, у якому взяло участь майже сто двадцять осіб — члени товариства й запрошені гості. Голова Товариства Микола Галів, відкриваючи спільну трапезу, привітав всечесного о. Лева, ЧСВВ, і преподобного брата монашого чину студитів Олександра Кіляра та всіх святочно зібраних, підкреслив, що ми зібрались тут на спільне свячене як ширша родина, якою є Українське Патріярхальне Товариство, щоб спожити спільне Свячене, в окремий спосіб осмислити це радісне свято свят, яким є Христове Воскресіння, і знайти себе у ньому. Дякуючи нашим відданим членкиням, які приготовили для нас спільну трапезу, попросив о. Лева посвятити розкладені на столах Божі дари. Після короткого слова о. Лева, який підкреслив, що тепер у нашому княжому городі Львові, у катедрі св. Юра відбувається історичного значення Синод українських католицьких владик з діяспори і батьківщини, які вирішують важливі справи нашої Помісної УКЦеркви, і треба молитися за їх успіх, посвятив Божі дари під звуки радісного співу — „Христос воскрес".

У мистецькій частині спільної трапези виступила лавреат всеукраїнського конкурсу співаків Оксана Кровицька, яка при фортепіяновому супроводі лавреат міжнародного конкурсу піяністів у Парижі Володимира Винницького виконала: „Христос воскрес" і „Алилуя!", муз. І. Сонецького, „Ой у полі" і „Ой піду я до млина" — народні пісні — музика Б. Лятошинського. Володимир Винницький виконав фортепіянове сольо „Прелюдію" у ребемоль-мажорі Л. Ревуцького. Наші талановиті мисткі з України своїм прекрасним і милозвучними виконаннями перенесли учасників у чарівний світ музики і наповнили залю святочною і молитовною атмосферою. Авдиторія на їх виконання відгукнулась гарячими оплесками.

Святочне вдумливе слово, присвячене Христовому Воскресінню, виголосив Микола Галів. Він своїми думками переніс присутніх у інший світ, світ Божої благовісти, підкреслюючи глибину слів, у яких говориться „...і тим, що в гробах, життя дарував", з яких випливає зміст нашого дочасного життя. Промовець відзначив, що нам може здаватись, що Христове Воскресіння є своєрідним повторенням, але це є своєрідна повторність неповторного і кожний раз відзначаємо Христове Воскресіння відмінно, не так під оглядом зовнішніх атрибутів, як внутрішнього змісту. Наша цьогорічна спільна трапеза є відмінною від усіх попередніх. Сьогодні ми є безпосередніми свідками воскресаючої Української Церкви. Наша українська „Велика П'ятниця" тривала довго, але ми дуже вірили, що після страшної бурі невідклично пробіються сонячні промені і на синьому небі знову буде купатись золоте тепле сонце. В цьому воскресаючому процесі Української Церкви можна і треба бачити і наш, себто Українського Патріярхального Товариства, а в першу чергу св. п. Патріярха Йосифа, вклад праці. З святоюрської гори у Львові до нас долітають потішаючі вістки, що голос зорганізованого мирянства не залишився голосом у пустині. Наша Українська Церква і з нею український народ успішно пройшли тернистий шлях до воскресаючої волі. Євангельська правда нам нагадує, як жінки-мироносиці, що поспішали до гробу Ісуса Христа, турбувались, — а хто нам відсуне важкий камінь від гробу? Так і ми турбувались, як воскресне наша Українська Церква, українська держава, хто відсуне „камінь від гробів" — до нашого воскресіння! І ось цей празник празників наповнює нас силою віри і радості у Воскреслого Христа, що вказав нам незаперечний, правдивий шлях від смерті до життя.

На закінчення голова подякував, називаючи поіменно всіх тих, що трудились, допомагали і жертвували для улаштування цієї спільної трапези. Молитвою закінчено спільне Свячене.

М. Г.

УНС, „СВОБОДА", „УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК" І „ВЕСЕЛКА" ВІТАЮТЬ ГОСТЕЙ — СПОРТОВЦІВ З УКРАЇНИ!

Позика Україні — це наш обов'язок

Михайло Горинь, співголова Народного Руху України та голова Української Республіканської Партії, завітав до Чикаго 31-го травня вдруге. Перший раз він був в 1990 році, але за короткий час у світі відбулося багато змін.

Вранці він зустрівся з представниками українських політичних партій: ОУН-р, ОУНз, УДРП, ОУН, СЗСУ. По полудні мав виступ перед українською громадою, а згодом зустрівся з нововибраною управою Товариства Сприяння Рухові в Україні в Чикаго, яку очолює д-р Богдан Ткачук.

На всіх трьох зустрічах порушувалося багато різних питань, які турбують Україну та діяспору. Наприклад, коли Україна стане незалежною державою в повному розумінні цього слова? Найголовнішими на сьогоднішній день проблемами України є створити надійну українську армію та провести приватизацію багатства України. Чим скоріше Україна наладнає сільське господарство і поставить на ноги ефективну дипломатичну службу та подбає про здоров'я мешканців України, тим скоріше вона не матиме потреби боятися зазіхань сусідів на її територію.

Щоб покращити фінансову базу України, плянується завести продаж бондів України. Верховна Рада має затвердити відповідний закон, а Президент Леонід Кравчук має дати запевнення, що вкладені гроші будуть повернені в короткому часі разом з відсотками. Ці бонди України могли б купувати не лише українці, але й чужинці. М. Горинь висловив думку, що діяспора зробила б велику прислугу Україні, коли б кожний працюючий українець діяспори купив бондів України на суму своєї одномісячної платні. В популяризації цієї ідеї багато можуть зробити партії діяспори, які мають свої пресові органи та членів і прихильників.

В серпні ц. р. екзильний Уряд УНР має передати свої уповноваження українському урядові в Києві. Гостя запитано, чи відомо щось, що й інші уряди діяспори, як от Державне Правління, УГВР та гетьманське середовище — чи й вони зроблять те саме? Бо вже існує український уряд, який потребує підтримки, допомоги й закріплення влади. Говорилось про злочини в Україні, хабарництво, спад в економіці, непристимаповільну українізацію. Зокрема, чому не домагаються тих самих прав для українців в Росії, що мають росіяни в Україні? Порушувалось питання Криму, Чорноморської фльоти та торговельної, яка є вже українською, пошти, радіо, телевізії та інших. В Україні існує багато різних партій. Чи не варто б кілька з них об'єднати, щоб бути більшою силою з більшим числом членства? М. Горинь ствердив, що такі теми постійно обговорюються. Пропонувалось йому, щоб в Україні була проголошена амнестія для всіх колишніх „коляборантів", так як це зроблено в балтійських республіках, бо ж їх преса постійно всіх називала злочинцями.

Народний Рух України, не дивлячись на те, що має трьох голів, потрібний, він не розпадеться, він є й буде далі існувати, казав М. Горинь, бо те, що може зробити Рух, не зможуть зробити партії чи Уряд. І в тім напрямі має продовжувати свою працю і далі діяспора, а саме допомагати Рухові закріплювати українську державність на всіх територіях України.

Око

Небуденні гості у Конґресі Українців Канади

Гарного сонячного дня, 30-го травня, столиця української Канади привітала першого українського амбасадора вільної України до Канади Левка Лук'яненка.

Якраз цього дня відбулися наради Президії Конгресу Українців Канади. Ними проводив перший заступник президента Президії КУК, адвокат Ігор Брода з Едмонтону, коли до залі загостили амбасадор Л. Лук'яненко в товаристві дотеперішнього представника України в Оттаві Олексія Родіонова, заступника амбасадора.

Предсідник нарад привітав достойних гостей, заявив, що українці в Канаді радіють з цієї події, сердечно вітають Л. Лук'яненка на такому важному дипломатичному пості та обіцяють, що Конгрес Українців Канади буде старатись всіми заходами допомагати Україні.

Після поклика в до слова Л. Лук'яненка. Він повідомив, що Україну вже визнало понад 120 держав. Донедавна західній світ трактував Україну як частину совєтської імперії, а зараз навчився трактувати її як велику самостійну державу. Нам потрібно ще багато зусиль, щоб спростувати дезінформації з боку наших незичливців.

Уряд України потребує допомоги і співпраці з українською громадою в Канаді, щоб виправдати те лихо, що було заподіяне нашими ворогами.

Під кінець Л. Лук'яненко сказав, що прибув до Вінніпеґу, щоб порадитися з представниками КУК, в який найкращий спосіб може на б допомогти Україні.

Заступник амбасадора Олексій Родіонов поінформував присутніх про обов'язки і права дипломатів в чужих країнах.

З черги ґенеральний секретар Президії КУК Ю. Гвоздулич подякував гостям та вручив дарунок (течку аташе і золоту ручку) Л. Лук'яненкові від Президії КУК.

По нарадах гості і члени Президії пішли під пам'ятник жертвам голодомору 30-их років в Україні, який приміщується біля міської ратуші Вінніпеґу, до спільної знимки.

Цього ж самого дня вечором відбулося в готелі Вестін прийняття для гостей і громадян, яких запросила Екзекутива КУК.

Прийняття в честь першого амбасадора України Л. Лук'яненка відкрив заступник президента Ігор Брада. Привітавши гостей, згадав, якими способами КУК плянує свою допомогу амбасаді. Конгрес вже підписав контракт на купно будинку для амбасади в Оттаві, але ще потрібні додаткові кошти на ремонт.

Молодь привітала традиційно нашого амбасадора і його заступника хлібом і сіллю.

Достойний гість сказав між іншим, що „незалежність України ми здобули мирним шляхом, безкровопролиття, без жертв Тепер нам потрібно її закріпити". Говорив про велику допомогу України з боку діяспори, що Україна є в кращому становищі сьогодні, як була в 1917—1920 роках. Закликав нас усіх єднатися з Україною, допомагатиме, щоб вона зміцніла економічно і мілітарно, а тоді вона втримається та стане в обороні української людини, в якій частині світу вона б не знаходилася.

Присутні довгими оплесками і встанням з місць дякували нашому амбасадорові за промову, і відтак він відповідав ще на запитання присутніх і ближче знайомився з ними.

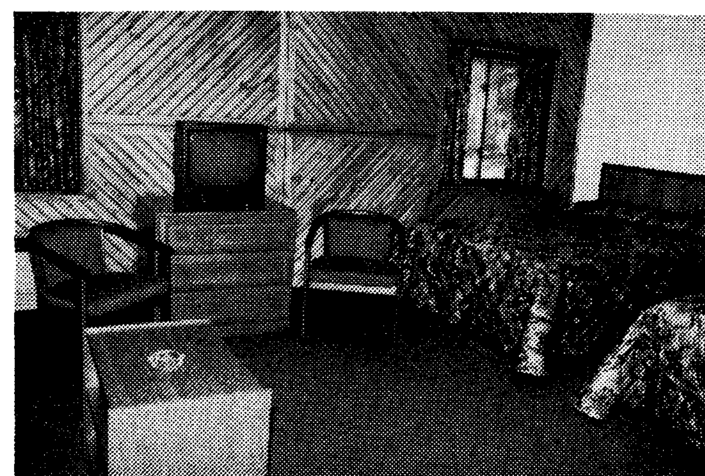
Цей гарний небуденний вечір довго залишиться в серцях мешканців Вінніпеґу.

Зліва: Іван Геврик, Левко Лук'яненко, Олексій Родіонов і Юрій Гвоздулич.

Союзівка...

(Закінчення зі стор. 1)

Нове урядження кімнати в будинку „Київ" (фото: ред. Р. Гадзевич)

вечора вперше на Союзівці виступить популярна рок-група з Києва „Фата Моргана", після чого відбудеться забава під звуки оркестри „Темпо".

Для тих гостей, які не матимуть можливости побувати на висвітленні фільму „Україна — третій шлях до незалежности" у п'ятницю, він буде повторений у суботу, 4-го липня о год. 4:30 по полудні та у неділю, 5-го липня о год. 1-ій дня. У суботньому концерті о год. 8:30 вечора у „Веселці" виступить танцювальний ансамбль „Волошки", о год. 10-ій вечора — знову забава, на якій цим разом крім оркестри „Темпо" гратиме і „Фата Моргана". У неділю, 5-го, крім вищеназваного висвітлення нового фільму про Україну, на плятформі „Веселки" о год. 2:15 під відкритим небом відбудеться денний концерт „Фата Моргани".

Літній сезон відкриє Аня Дидик-Петренко і передасть його проведення Мар'янці Гаврилюк, цьогорічний конферансьє мистецьких програм.

Крім вичислених вище імпрез, під час вікенду Дня Праці на оселі проходитимуть виставки Валентини Безней (писанки), Євгенії Воробкевич (гердани, вишивки), Олександра Ткаченка (образи). Координатор виставок — Соня Семанишин.

З приємністю повідомляємо, що для комфорту гостей деякі об'єкти оселі підлягли вдосконаленню. Так, наприклад, перебудовано будинок „Київ", розширено басейн, в деяких будинках додатково введено охолодження, проведено телефонні лінії. Одним словом, багато зроблено для того, щоб побутовий рівень Союзівки відповідав високим загальним стандартам.

Управитель Іван Флисмолодший та весь персонал оселі гостинно чекають на постійних та нових гостей і прикладуть максимум зусиль до того, щоб їх побут був приємним.

Допоможіть Фундації Українських Студій

Іллінойський університет в Урбана-Шампейн, Ілл., розпочинає восени ц. р. програму Центру Українських Студій, який пізніше буде діяти як окрема самостійна незалежна одиниця. В центрі будуть працювати професори Іллінойського університету, що викладатимуть українські предмети в департаментах історії, слов'янських мов та літератур. Ангажуванням професорів до центру буде займатися спеціяльна комісія, у склад якої входитиме представник Фундації Українських Студій. Науковими співробітниками могтимуть бути вчені українці з усіх континентів. Український Центр буде займатися посередницькою працею між Іллінойським університетом та університетами і високими школами України, буде координувати обміном професорів та студентів, організовуватиме та приділятиме стипендії для студентів українських дисциплін та дослідів з українністики.

18-го травня в університеті відбулася конференція для обговорення вибрання одного з сотень надісланих аплікацій на післядокторську стипендію у сучасній українській проблематиці, на яку від фундації їздили з Чикаго Юліян Куляс та Мирон Куропась. Офіційно університет проголосить особу, яка розпочне працю восени, але до того часу Фундація Українських Студій мусить вплатити університетові більшу суму й тому звертається до всього українського громадянства з щирим проханням за пожертвою. Пожертви є звільнені від податку. Пожертви чеком слід спрямовувати на адресу: Fundation for Ukrainian Studies at the U. of Illinois, 1626 Балморал Лане, Палатине, Ілл. 60067.

В цьому місяці відбудеться 11 конференцій, в якій братиме участь багато відомих осіб з різних континентів. Після закінчення її Фундація влаштовує з багатьма ними зустріч у неділю, 28-го червня, о 3-ій годині дня з українським громадянством в домі СУМ, 2457 Чикаго аве. захід, в Чикаго, на яку всіх запрошується.

Л. Кравчук...

(Закінчення зі стор. 1)

У справі Чорноморської фльоти на Дагомиській зустрічі конкретних домовленостей не очікувалося, мова йшла лише про принципи розподілу її сил і майна. Але вже той факт, що сторони прийшли до зрозуміння необхідности створення як української, так і російської військовоморських флот на базі Чорноморської, є прогресом. „В яких пропорціях фльота буде поділена, яким буде її статус і умови базування, думаю, зможуть вирішити державні делегації Росії і України, які ведуть переговорний процес в цій ділянці", — сказав секретар Ради міністрів оборони СНД генерал-лейтенант Леонід Івашов.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У числі 121 „Свободи" з 26-го червня через відсутність фотографії В. Маняка, помилково поміщено фото Івана Сокульського, вістка про смерть якого прийшла в той самий день. Поміщуємо фото І. Сокульського ще раз. — Ред.

Помер...

(Закінчення зі стор. 1)

рінки життя разом з поетом-мучеником Василем Стусом, перебував і в відомій Казанській в'язниці.

Звільнившись 1988 року, активно включився в діяльність, був одним із засновників Української Гельсинкської Спілки, а згодом — Української Республіканської партії, очолював їх обласні організації. Тоді ж став редактором незалежного журналу „Пороги", видання Української Асоціяції Незалежної Творчої Інтеліґенції. Журнал мав широкий резонанс як на східних, так і на західних теренах України, і, звичайно, в творчих колах інтеліґенції в діяспорі.

Іван Сокульський був талановитим українським поетом, ліком та публіцистом, автором багатьох поетичних збірок, які видавались за кордоном.

...В тяжкому горі вірна дружина Орися Лесів-Сокульська, ніжна донька Марічка, Страдниця Мати, рідні та друзі.

Похорон відбувся 24-го червня і перетворився в маштабну політичну подію. В Преображенському соборі мала відбутися Панахида на прохання рідних та друзів покійного, але, коли процесія наблизилась до храму, брама собору виявилась зачиненою. Громадянська Панахида відбулася на східцях просто неба. Її проводили священик Української Автокефальної Православної Церкви отець Генадій та священик Української Греко-Католицької Церкви отець Володимир, представники УПЦ. На могилі прощальне слово сказали: депутат України Михайло Горинь, побратим Богдан Горинь, депутат Київської Міськради, політв'язень, поет Микола Горбаль, депутат Верховної Ради Левко Горохівський, багаторічний політв'язень, редактор видавництва „Письменник" Микола Самійленко та інші.

Підсумки...

(Закінчення зі стор. 1)

З цього приводу в Ню Йорку створено комітет фахівців (банкирів, адвокатів і бизнесменів) та представників громадських організацій, який розробляє плян реалізації цього задуму. Засновано нову установу „Український Фонд", який діятиме як реєстрована фінансова одиниця у переговорах з державною комісією чи американськими банками та інвестиційними підприємствами. Оформлення цього фонду потриває яких 12 місяців.

Український Фонд вичерпним листом до Президента Кравчука старається дістати від Уряду України згоду і формальне уповноваження переговорювати з фінансовими фірмами і агенціями ЗСА в справі пляну і його реалізації. Прийшла до нас вістка по телефоні, що на рекомендацію М. Гориня Президент погодився на концепцію такого Фонду і на його мету і доручив повідомити про це листовно провід Українського фонду.

Подорожуючи по Америці і Канаді, Михайло Горинь мав цілу низку зустрічей з громадськими і політичними діячами діяспори, закликаючи усіх до тісної співпраці та жертвенности у цей дуже критичний час. Він підкреслював, що Республіканська партія під його головуванням буде співдіяти з усіма демократичними політичними середовищами діяспори і материка, а коли цього тільки дозволить змінений статут НРУ, залишиться у його складі. Конечним є солідарно протидіяти зазіханням Соціялістичної партії колишніх комуністів на владу в країні. Департизація НРУ, ухвалена III з'їздом, відштовхне партії від нього, а це ослабить його і тим поспріяє „соціялістам". Це турбує Гориня та Драча і прихильників НРУ в діяспорі.

Важливими були розмови Гориня у Вашингтоні із давніми „друзями" і прихильниками України, які повторно радять приспішити економічні зміни та побільше розголошувати в світовій пресі точку зору України про армію, нуклеарну зброю, фльоту, Крим, конфлікти з Росією та монетарну систему. Наш приятель проф. Бжезінскі порадужував, щоб більш доцільно вживати „таку активну і велику" діяспору. Над цими порадами нам потрібно добре застановитися і діяти.

Одна з важливіших політичних проблем України — це справа Криму. Тут російські шовіністи за допомогою 100-мільйонового фонду від московських імперіялістів і власників дач номенклятури над Чорним морем стараються підбурити його населення та ВР і відірвати від України цей стратегічний півострів з його санаторіями, портами і базами фльоти. Нам потрібно допомогти протиставитися цій пропаганді. Тому за ініціятивою громадських комітетів під час виступів Гориня зібрано 25,165 дол. на фонд усвідомлення Криму. До цього причинилися такі громади: Чикаго — 10,000 дол., Дітройт — 5,000, Йонкерс, Н. Й. — 4,000, Балтимор — 1,500, Філядельфія — 1,400, Півн. Ню Джерзі — 1,365, Ню Йорк (Нар. Дім) — 1,200, Клівленд — 700 доларів. Їм за це належить щира подяка і признання. Гроші зі збірки будуть переслані Громадським комітетові „Крим Україні".

У паралельній місії Горинь також відвідав українську громаду Канади. Канадське Товариство Прихильників Руху повідомило, що нас повертає на ціль Криму задержаних з референдуму 25,482 дол., з яких 15,593 були дарунком ЗСА, і що додає до цього свою збірку такої ж суми. Треба надіятися, що цей спільний вклад західної діяспори хоч дещо допоможе цій пекучій справі. Утрата Криму могла б дати почин „ржавінню" інших областей, а цього ніяк не можна допустити.

В СЕРЕДУ, 24-ГО ЧЕРВНЯ, Рада Безпеки ООН обговорювала ситуацію в Нагорному Карабаху, проте не прийняла ніяких конкретних рішень. Відомо, що 29-го червня в Римі з цього ж приводу відбудеться зустріч учасників Конференції з питань безпеки і співробітництва в Європі.

Л. Ґумовська і П. Фолк отримали стипендії

Л. Ґумовська.

П. Фолк.

Учні 8-ої кляси української католицької школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н, Дж., Ляриса Ґумовська і Петро Фолк дістали при вступних іспитах до середніх шкіл найвищі оцінки, у наслідок чого дівоча школа Овк Нолл і хлопяча Ораторі Преп в Самміт, Н. Дж. призначили їм стипендії. Ляриса отримала 10,000 дол, по 2,500 дол на кожний рік, а Петро 6,000 дол., по 1,500 дол. на кожний рік. Вище згадані учні, а особливо директорка школи св. Івана Хрестителя Сестра Марія Розмаринович, ЧСВВ, отримали ґратуляційні листи від дирекцій середніх шкіл з похвалами, що в школі св. Івана викладають висококваліфіковані учителі, що школа стоїть на дуже високому рівні, коли випускники цієї школи виказують таку добру підготову.

Я особисто була свідком, як після одного концерту в академії Мавт Ст. Мері, де виступали колишні учениці школи св. Івана, директорка школи запитала Сестру Марію чи вона знов пришле їм таких талановитих учнів, як минулими роками.

Тому українським батькам треба взяти під увагу, що хоч мешкають далеко від школи св. Івана, варто довозити своїх дітей до цієї школи, де вчителі українці, де вивчається релігія, українська мова і література, а з чужих мов — французька, та де діти виховуються в українському середовищі.

Бажаємо Ларисі і Петрові та всім абсольвентам 8-ої кляси якнайкращих успіхів в їхній дальшій науці.

Таїса Богданська

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ в питаннях безпеки і співробітництва в Европі випрацювали спільний проєкт угоди щодо заборони хемічної зброї. Згідно з угодою, міжнародна інспекція має право прибути на будь-який об'єкт, який викликає підозру.

Поповнюються скарби музею церкви-пам'ятника Св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку

Музей церкви-пам'ятника св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н.Дж. — унікальна скарбниця духовної мистецької культури українського народу. Постійно поповнюються його збірки рідкісними, науково цінними експонатами, фактологічними новими матеріялами, які мають неоціненне значення для наукових досліджень.

Один із розділів фондових збірок музею — народне декоративне мистецтво. Днями він збагатився унікальною колекцією — творами народного мистецтва з центральних районів Київщини. Її впродовж більш як 50 років ретельно збирали Федір і Олександра Бражники, родом із села Медвина, Богуславського району Київської области. Олександра Бражник детально поінформувала директора музею Ірину Цегельську про історію, мистецтво рідного Медвина. Здається, ніщо не загубилось в пам'яті цієї привітної людини. Вона детально знає життя односельчан. Із слізьми на очах розповідає про страхіття голодомору, воєнні лихоліття на Київщині.

Та її очі іскряться радістю, гордістю, коли мова заходить про те, як вміли люди на Київщині моделювати одяг, прикрашувати його вирізуванням, лиштвою, виколюванням, мереженням та ін. Олександра Бражник знає секрети ткання тонких льняних, серпанкових полотен, методи їх вишивання старокиївськими швами й іншими техніками — „білим по білому". Вона ґрунтовно знає льокальні відмінності одягу Київщини і, важливо, сама його виготовляє. Невипадково в музейній експозиції так помітні комплекти одягу, створеного її руками.

Цінителям українського народного мистецтва в Ню Йорку добре відома творча діяльність родини Бражників. Бо ж впродовж 50 років Федір і Олександра творчо працювали над виготовленням ансамблів одягу на основі традицій народного моделювання різних областей України. Федір Бражник сам шив чоботи-чорнобривці, жупани, свити та ін. Вишивання, мереження — творча праця Олександри Бражник.

Олександра Бражник із етнографічною колекцією в музеї церкви-пам'ятника в Бавнд Бруку.

Ішли роки. Постійно збагачувалась колекція народного одягу авторськими роботами жителів Київщини, інших областей України. Уважно слідкувала Олександра Бражник за появою оригінальних традиційних українських одягових виробів, закуповувала їх, поповнювала збірки народного мистецтва. Особливу цінність в ній творить прославлена київська традиційна вишивка білими нитками на білому тлі. Олександра Бражник часто зустрічалася з Ізидорою Борисовою, сестрою Лесі Українки, обмінювалась думками щодо архаїчних мотивів народної вишивки Київщини.

Під час поїздок в Україну Олександра Бражник уважно вивчала музейні збірки, особливо старокиївські рушники. Один рушник з давнім мотивом „дерева життя" настільки захопив Олександру Бражник, що вона все зробила, аби вишити його на полотні, довжиною чотири метри.

Одяг, рушники, намиста (добрі), плахти, вироби з дерева, мережива — все це старанно підібране, добре збережене. Серед плахт виділяється хрещата. Це рідкісний зразок традиційних київських плахт XVIII ст., в яких на малиновому тлі в ритмічно-пропорційному ладі розміщені сині і червоні хрещаті мотиви.

Колекція народного мистецтва, надзвичайно цінна в науково-мистецькому значенні, зібрана впродовж безперервної п'ятидесятилітньої праці родини Федора і Олександри Бражників, гідно поповнила скарби музею церкви-пам'ятника в Бавнд Бруку.

Раїса Захарчук-Чугай,
науковий працівник
Львівського Інституту
Народознавства Академії
Наук України

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ ЧУЛИК член УНС Відд. 230-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Янґставні, Огайо померла 15-го лютого 1992 року на 75-му році життя. Нар. 2-го лютого 1916 року в Янґставні, Огайо. Членом УНС стала 1946 року. Похорон відбувся 18-го лютого 1992 року на цвинтарі Кальварія в Янґставні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Аннабел Боровицька, секр.

ОЛЕСЯ К. ПЕППЕР член УНС Відд. 368-го ім. М. Лисенка в Маямі, Фла. померла 22-го лютого 1992 року на 74-му році життя. Народжена 1917 року в Джейлор, Па. Членом УНС стала 1946 року. Залишила у смутку мужа Петра та доньки Джойс і Дженет з родинами. Похорон відбувся 24-го лютого 1992 року на цвинтарі Божої Матері (Our Lady of Mercy) **в Маямі, Фла.**

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ БАБІЙ член УНС Відд. 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. помер 11-го квітня 1992 року на 77-му році життя. Нар. 2-го жовтня 1915 року в Рочестері, Н.Й. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 14-го квітня 1992 року на цвинтарі Святого Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПЕТРО САБАТ член УНС Відд. 468-го Т-ва ім. Євгена Коновальця в Ніяґара, Онт. помер 7-го січня 1992 року на 82-му році життя. Нар. 17-го липня 1909 року в Україні. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину, сина, дочку і двоє внуків. Похорон відбувся 11-го січня 1992 року на цвинтарі Вікторія Ловн в Ст. Катеринс, Онт., Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Саміц, секр.

РОЗА БАВРОВСЬКА член УНС Відд. 290-го Т-ва Неп. Зач. Пречистої Діви Марії в Балтиморі, Мд. померла 1-го квітня 1992 року на 78-му році життя. Нар. 1915 року в Балтиморі, Мд. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку сина Юрія, невістку і двоє внуків. Похорон відбувся 3-го квітня 1992 року на „Сідар Гилл Семетері" в Балтиморі, Мд.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Хома, секр.

МАРІЯ ГАЩАК член УНС Відд. 237-го Т-ва ім. Св. Духа в Честер, Па. померла 2-го квітня 1992 року на 73-му році життя. Членом УНС стала 1945 року. Залишила у смутку мужа Вілліяма. Похорон відбувся на „Ловн Крофт Семетері" в Линвуд, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Бетті Паньків, секр.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

Листа ч. 33.

П. і П. Яцик, Окала, Фл.	15.00
І. Левкович, Чикаґо, Іл.	10.00
С. Матвійків, Вілмінґтон, Де.	10.00
В. Мельничук, Нортвуд, Ог.	10.00
І.Р. Ткачук, Давнерс Ґров, Іл.	10.44
А. Торський, Мек Дональд, Ог.	10.00
Х. Брикович, Маґопак, Н. Й.	5.00
С. Девоссер, Давнсвю, Онт.	5.00
П., Н. Лисенко, Питтсфілд, Масс.	5.00
О. Макар, Ґросс Пойнт, Фл.	5.00
Т. Остапчук, Н. Излінґтон, Онт.	5.00
О. Перейма, Баффало, Н.Й.	5.00
Е. Порвень, Вест Палм Біч, Фл.	5.00
Ю. Яримович, Чикаґо, Іл.	5.00
Т. Королишин, Олін, Н.Й.	2.00